

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Nostra sententia auctoritate peobatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst. IV. Vtrum Deus ponatur, &c. 533

dom; nam si prædicamentum constituitur ex modo prædicandi de substantia, & in omni accidenti per vos non datur nisi vnus modus prædicandi: ergo solum vnum prædicamentum datur; ponuntur ergo accidentia in prædicamento quatenus induunt diversam rationem generis, & speciei, & prædicantur de inferioribus essentialiter, cum autem tam in abstracto, quam in concreto sint genera accidentium vtroque modo ponuntur directe in prædicamento.

63 Ad secundum respondeo negando necessario debere poni accidentia secundum modum, aut nomen quo magis explicatur natura ipsius, nam licet perfectius sic ponantur vt diximus in vltima conclusione, & vltima probatione, nihilominus bene possunt poni secundum nomen, quod licet non tam perfecte, tamen recte explicat accidentia secundum conditiones requisitas ad essendum in prædicamento, quales sunt vt sit ens completum per se, cum vero albo hoc nomine significetur secundum has conditiones, licet non tam perfecte, bene tamen collocantur in prædicamento.

64 Ad argumentum vltimæ sententiæ respondetur concedendo maiorem, & negando minorem vt patet ex dictis.

QVÆSTIO IV.

Vtrum Deus ponatur directe in prædicamento?

SECTIO I.

Sententiæ adversariorum probantur.

PRIMA sententiæ asserit Deum directe in prædicamento debere collocari, ita Gabriel in 1. dist. 8. quæst. 1. Gregorius, Robertus, Holcot, Marfilus, quibus faver novissimus P. Hurtado in Metaphysica, disp. 9. sect. 4.

Probatur primo hæc sententiæ auctoritate Divi Augustini, sermone 3. in octavam Epiphaniæ, vbi docet quod decem categoriæ, quæ latine prædicamenta dicuntur de Deo in divinis literis, quædam proprie vt substantia, & relatio, quædam vero secundum metaphoram, & tropum vt habitus, & dispositio. Damascenus etiam videtur favere huic sententiæ lib. 1. de fide, cap. 9. vbi relationem proprie de Deo dici affirmat, nam Deo ita tribuit nomina filiationis, & paternitatis, vt hæc prædicata non à creatis translata fuerint ad Deum: sed potius è contrariis, quod probat ex illo Ad Ephesios 3. ex quo omnis paternitas in cælo, & in terra nominatur; capite autem 7. post quam dixit essentiam, quam alij dicunt substantiam esse supremum genus ait, huius autem summi generis species sunt primum id quod corpore vacat, & paulo post, complectitur enim ait essentia corpore vacans Deum, Angelum, animam, & demonem.

Secundo probatur auctoritate Aristotelis 4. Topic. cap. 2. loco 17. vbi ait Deum comprehendi à genere animalis, differreque ab homine per differentiam immortale, homo enim inquit est animal mortale, idem vivit, & moritur, Deus autem

sempiternum, & immortale animal.

Etiam Porphyrius collocat Deum in prædicamento substantiæ sub genere animalis rationalis cap. de specie, & cap. de differentia.

Tertio, ratione sic probatur, quia illud quod sub genere substantiæ collocatur, reperitur directe in prædicamento: sed Deus collocatur sub genere substantiæ; ergo Deus directe ponitur in prædicamento; minor sic probatur, illud de quo aliquod genus prædicatur sub tali genere collocatur, v. g. quia de homine prædicatur animal, homo collocatur sub genere animalis: sed de Deo prædicatur essentialiter genus substantiæ; ergo sub genere substantiæ collocatur Deus.

Quarto, quia si aliquid repugnaret quominus Deus collocaretur in prædicamento maxime simplicitas divina, nam omnia quæ sunt in prædicamento debent esse composita ratione: sed compositio rationis, quæ non iure compositio: sed constitutio dicenda, non repugnat simplicitati divinæ, quia solum est extrinseca denominatio ex solo modo nostro concipiendi; vnde sicut distinctio rationis non repugnat perfectæ, & summe identitati, ita nec compositio rationis simplicitati; ergo.

Quinto, quia si daretur quantitas, aut qualitas infinita directe collocaretur in prædicamento quantitatis, & qualitatis: ergo licet Deus sit infinitus, bene potest poni in prædicamento substantiæ, cum non detur maior ratio de vno prædicamento, quam de alio, nec de vno infinito potius, quam de alio.

SECTIO II.

Nostra sententiæ auctoritate probatur.

CONCLUSIO: Deus non ponitur directe in prædicamento substantiæ. Hæc est communis inter Doctores sententiæ, & probatur.

Primo auctoritate Divi Augustini libro de decem categoriis; vbi sic ait in principio capitis 8. eorum ergo quæ nulla sui copulatione dicuntur, quodcumque singulare dictum fuerit, aut vnam significat, aut quantitatem, aut qualitatem, aut aliquid, aut iacere, aut facere, aut pati, aut vbi, aut quando, aut habere: hæc sunt categoriæ decem, quarum prima vna est, scilicet quæ novem cæteras sublinet; reliquæ vero novem οὐ μετέχουσαι, id est accidentia sunt. Ex quibus novem sunt alia in ipsa vna, alia extra vnam, &c. Tunc sic, Sanctus Augustinus docet primum prædicamentum substantiæ, & quidquid est in ipso, aut sub ipso substinere, & recipere in se accidentia cæterorum prædicamentorum, vt qualitatem, vbi, &c. quod assumpsit ex Aristotele, qui cap. de substantia ait substantiam prædicamentalem substinere accidentibus, & à tali munere substandi denominari substantiam: atqui Deus nullo modo substat accidentibus, nec illis subiicitur vt expresse docet ipse Augustinus lib. 5. de Trinitate, cap. 2. ibi est tamen sine dubitatione substantia, vel si melius hoc appellatur essentia, quam Græci οὐσία vocant, sicut enim ab eo quod est sapere, dicta est sapientia, & ab eo quod est scire, dicta est scientia est, ita ab eo quod est esse, dicta est essentia.

Et quis magis est, quam ille, qui dixit famulo suo Moysi, ego sum qui sum, & dices filiis Israël,

X x x 3 qui

qui est misit me ad vos? sed alia (creaturae nimirum) quae dicuntur essentiae live substantiae capiunt accidentia, quibus in eis fiat, vel magna vel quantacumque mutatio. Deo autem aliquid eiusmodi accidere non potest, & ideo sola est incommutabilis substantia; vel essentia, quae Deus est, cui profecto ipsum esse unde essentia nominata est, maxime, ac verissime competit. Quod enim mutatur non servat ipsum esse, & quod mutari potest etiam si non mutetur, potest quod fuerat non esse, ac per hoc illud solum, quod non tantum non mutatur, verum etiam mutari omnino non potest, sine scrupulo occurrit, quod verissime dicatur esse, sic ille; ubi expresse docet id quod fide catholica sanctum est, Deum videlicet nulla in se sustentare accidentia, v.g. quantitatem, qualitatem, &c. ratione cuius initio *lib. 7. de Trinitate, cap. 1.* intelligamus Deum si possumus sine qualitate bonum, sine quantitate magnum: ergo ex sententia expressa Divi Augustini Deus non est in praedicamento substantiae.

10 Quod confirmat ipse Cherubicus Doctor *lib. 7. de Trinitate, cap. 5.* ibi: res vero mutabiles neque simplices proprie dicuntur substantiae; Deus autem si subsistit, ut substantia proprie dici possit, inest in eo aliquid tanquam in subiecto, & non est simplex, cui hoc sit esse, quod illi est, & quidquid aliud de illo ad illum dicitur, sicut magnus, omnipotens, bonus, & si quid huiusmodi de Deo non incongrue dicitur. Nefas est autem dicere ut subsistat, & subsit Deus bonitati suae, atque illa bonitas non substantia sit, vel potius essentia, neque ipse Deus sit bonitas sua, sed in illo sit tanquam in subiecto. Unde manifestum est Deum abusive substantiam vocari, ut nomine visitatore intelligatur essentia, quod vere ac proprie dicitur, ita ut fortasse solum Deum dici oporteat essentiam. Est enim vere solus, quia incommutabilis est, idque nomen suum famulo suo Moyse enuntiavit, cum ait: Ego sum qui sum, & dices ad eos, qui est misit me ad vos, sic sanctus Doctor.

11 Licet haec verba clare nostrum negotium demonstrent, accipite alia evidentiora, quibus Divus ipse Augustinus aperte, & manifeste docet Deum nullo modo in praedicamento collari *lib. de cognitione verae vitae, cap. 2.* ibi: nomine, & verbo ea exprimuntur, quae sub decem praedicamentis humano corde concipiuntur; sed quod ex his nullum proprie Deo conveniat, manifesta ratio probat: nam si dixerimus, quod Deus substantia sit, quae omnibus subsistere tribuat, & per quam omnes res esse habeant, mox universalis, & individua de quibus substantia praedicatur, genera, & species in quibus versatur, simul, & novem accidentia, quae ei necessario inhaerent, animo occurrunt, quae cuncta liquent, quia minime in Deum concurrunt. Ex quibus verbis constat aperte Augustinum negasse Deum collocari in praedicamento, & rationem tribuit: prima quia praedicamentum substantiae talis est conditionis ut ipsi inhaereant accidentia, quod Deo nullo modo potest convenire: secunda, quia quidquid est in praedicamento substantiae aut est genus, aut species, aut individuum compositum ex generibus, & speciebus, quod omnino alienum est à Dei simplicitate, & perfectione: ergo ex sententia Divi Augustini Deus nullo modo potest esse in praedicamento substantiae.

12 Nec obstat quod P. Hurtado respondet, dicen-

do Deum cum his imperfectionibus non posse poni in praedicamento substantiae, bene tamen latiori significatione posse in ipso collocari, sumendo substantiam praedicamentalem pro primo conceptu rei, non inhaerente abstracto ab eo quod accidentibus Physicis substat.

Non inquam obstat hoc, quia licet substantia praedicamentalis, vel praedicamentum substantiae possit abstrahi ab accidentibus, nihilominus praedicamentum substantiae non potest abstrahi à generibus, & speciebus, quia de essentia praedicamenti est, quod sit generum, & specierum coordinatio, & nihil possit abstrahi à sua essentia, cum essentia sit id sine quo nec esse, nec intelligi potest res: atqui Deus nullo modo nec est genus, nec species, nec est sub genere, aut specie, ut ait Divus Augustinus, & Divus Thomas, & postea demonstrabitur: ergo nullo modo poterit poni directe in praedicamento, quomocunque praedicamentum consideretur.

Item, quia licet substantia praedicamentalis possit abstrahi ab actuali inhaerentia accidentis, nihilominus quatenus praedicamentalis est, & quatenus de illa ut sic egit Aristoteles, non potest abstrahi ab hoc quod sit radix accidentium, & subiectum primum radicale illorum, quia ut postea videbimus, licet res possit abstrahi ab actuali proprietate sua, nihilominus non potest abstrahi à debito talis proprietatis, v.g. animae rationalis potest praescindi ab intellectu formali, minime autem potest praescindi ab intellectu radicali. Itaque quomocunque abstrahatur, & praescindatur substantia praedicamentalis semper est radix accidentium realiter sibi inhaerentium, quod illis verbis docuit Augustinus, substantia simul, & novem accidentia, quae ei necessario inhaerent animo occurrunt.

Sed Deus nullo modo est radix accidentium realium, quae in ipso inhaereant, ut ait ibidem Divus Augustinus illis verbis, quae cuncta liquent, quia minime in Deum concurrunt: ergo quomocunque concipiatur praedicamentum substantiae à Patre Hurtado, nullo modo potest Deus in illo collocari.

Præterea, quia non sunt alia praedicamenta in scholis præter ea, quae constituit Aristoteles, & de quibus agunt Divus Augustinus, & Divus Thomas, ex quibus novem sunt accidentia, & decimum quod est praedicamentum substantiae ab ipso Aristotele substat accidentibus: sed nullum horum ex constitutis ab Aristotele convenit Deo propter rationes dictas, ut ait Divus Augustinus, neque in illis potest collocari: ergo minime ponitur in praedicamento Deus, quia praedicamenta de quibus loquimur, non sunt ficta à quocunque, sed recepta à tota schola, intra quorum terminos, & angustos cancellos nullo modo potest incomprehensibilis, illimitatus, & infinitus Deus comprehendi, ut mirabiliter Divus Augustinus docuit: sciendum Deum nullis verbis proprie exprimi, nulla posse cognitione comprehendi, quomodo immensus, & incomprehensibilis praedicaretur, si humanae loquutioni, vel meditationi includeretur: Nunc autem patet quam sit admirabilis cum omnibus linguis sit indicibilis, omnibus cordibus sit incogitabilis. Dialectica namque differendi potens, potenter quoque dubia definiciens, cunctas scripturas evibrans, & evicerans, cunctam humanam sapientiam annihilans, cum

cum in divinitatem intendit, tanta maiestatis luce repercussa, pavidum caput tremefacta resse-
dit, atque in abdita mundana sapientiae fugiens
delitescit, dissolutisque syllogismorum nexi-
bus, stulta obmutescit. Nempe nomine, & ver-
bo cuncta exprimuntur, quæ sub decem prædi-
camentis humano corde concipiuntur: sed quod
ex ijs nullum proprie Deo conveniat manifeste
ratio comprobatur. Nam si dixerimus quod Deus
substantia sit, quæ omnibus subsisteretribuat, &
per quam omnes res se habent, mox vniuersalia,
& individua de quibus substantia prædicatur,
genera, & species in quibus versatur simul, &
novem accidentia, quæ ei necessario inhaerent,
animo occurrunt, quæ cuncta liquet, quin mi-
nime in Deum concurrant, sic Divus Augu-
stinus.

17 Cuius vestigijs insistens Boëtius lib. 1. de Tri-
nitatē, cap. 5. & 6. hæc profert verba, dñem
omnino traduntur prædicamentā quo de rebus
omnibus prædicantur substantia, quantitas, &c.
at hæc cum quis in divinam veterit prædi-
cationem cuncta mutantur, quæ prædicari pos-
sunt, nam substantia illa non est vera substantia,
sed ultra substantiam prædicamentalem inquam,
quod videtur transcripsisse ab ipso Augustino
lib. 7. de Trinitate, ubi sic ait: unde manifestum
est Deum abusive substantiam vocari (prædi-
camentalem videlicet) ut nomine visitatori intelli-
gatur essentia, quod vere ac proprie dicitur, ita
ut fortasse solum Deum dici oporteat essen-
tiam, esse enim vere solus, quia incommunica-
bilis est.

18 Et 7. Confessionum cap. 11. Insuper inquit, cæ-
tera infra te, & vidi, nec omnino non esse, esse
quidem quoniam abs te sunt, non esse autem, quo-
niam id quod es non sunt, id enim vere est, quod
incommunicabiliter manet, ideoque Magister
sententiarum Augustini studiosissimus in 1. diff. 8.
ex dictis Augustini, & verbis illius colligit
prædicamenta artis dialecticæ Dei, naturæ mi-
nime convenire.

19 Quia ut ait Damascenus lib. 1. de fide, cap. 4.
Dei excellentia illimitata, & infinita perfectio
superat omnia, quæ nostra cognitione angustijs
prædicamentorum concluduntur, ideo autem
inquit impossibile est quidā essentia sua, ac na-
tura ipsa sic dicere, aut aliquo ordine rerum com-
prehendere, aptiusque est ex omnium rerum su-
blatione, atque institutione orationem habere,
neque enim eorum quæ sunt, quidquam est, quod
quidem non ita accipiendum est quasi non sit:
sed quia supra omnia quæ sunt ipse sit, atque
adeo supra ipsum esse, quod idem repetit libro
primo eiusdem orthodoxæ fidei, cap. 8. dicens divinam
essentiam esse omnibus substantijs superemi-
nentem, & ab omni substantia exceptam.

SVBSECTIO I.

*Aliorum Patrum auctoritate firmatur
Conclusio.*

20 Divus Anselmus in monologio Deum à serie, &
tractatu prædicamentorum, his verbis exclu-
dit. Quomodo quis, inquit summam naturam
in aliarum substantiarum tractu contineri in-
telligit, quæ nec in plures substantias, se divi-
dit: nec in unam cum aliqua alia per essentia

communicationem se colligit, sic ille; nec minus
clare Divus Fulbertus Cainotensis conclusio-
nem nostram hac verborum serie, & ordine ex-
pressit; illius immensa maiestatis naturam qui
terminis claudi, qui prædicamentis concludi,
qui aliquo ordine rerum comprehendi, aut cir-
cumscribi asseveret, indigne proculdubio de tam
infinito numine omnia sua potentia comprehen-
dente, omnia sua perfectione superante, sentiet,
sic ille.

Ad id quod omnia superat, inquit, Divus 21
Dionysius 7. de divinis nominibus, via, & ordine
pro virili parte, omnium detractio, & præ-
stantia, omniumque causa ascendimus, itaque in
omnibus Deus noscitur, & sine omnibus: scien-
tiaque Deus noscitur, & ignoratione, quare idem
Dionysius de mystica Theologia, cap. 7. de Deo ita
loquitur, profitemur, nec animum esse, nec men-
tem, nec visionem, aut opinionem vel ratio-
nem, vel mentis notionem habere, nec ratio-
nem esse, nec mentis perceptionem; quibus ver-
bis Deum ab omni ordine, serie, seu prædi-
camento creaturarum, quomodocunque expellit,
quod adeo verum est ut Cyrillus non solum præ-
dicamentum genus, & speciem: sed etiam diffe-
rentiam Deo neget, quia hæc inquit lib. 11. Te-
sauri in compositis tantum reperiuntur, Deus
autem simplicissimus est.

Mitto Eliam Cretensem in Nazianzeni ora- 22
tionem, & alios.

Solum hoc Sanctorum Patrum agmen claudam 23
Angelici Doctoris Divi Thomæ verborum robo-
re, & auctoritate, qui 1. p. quaest. 3. art. 5. non so-
lum tuetur hanc sententiam, (ut patet ex illis
verbis in corpore articuli. Respondeo dicendum
quod aliquid est in genere, hoc est in prædi-
camento vno modo simpliciter, & proprie, alio per
reductionem, neutro autem modo Deus est in ge-
nere) sed etiam tribus fortissimis rationi-
bus probat toto illo articulo: defendit etiam
hanc sententiam lib. 1. contra gentes, cap. 25. & lib.
de potentia, quaest. 6. & 7. quam sequuntur etiam
Bonaventura, Albertus Magnus, Scotus in 1. diff.
8. Suarez in Metaph. disp. 30. Vazq. 1. p. Alexan-
der Aletius, & alij.

SVBSECTIO II.

*Auctoritate Aristotelis firmatur nostra
Conclusio.*

DE auctoritate Philosophi non potest dubi- 24
tari primo, quia cap. de prædicamento sub-
stantia, tres proprietates tribuit rebus existentibus,
& collocatis in tali prædicamento, prima
est quam his verbis in fine capituli assignat Ari-
stoteles tanquam proprietatem cōiunctissimam,
& omnino inseparabilem à substantia, maxime
vero inquit substantia proprium hoc esse vide-
tur, idem inquam vnumque numero permanens
contrariorum esse susceptivum, quale nihil in
his quæ substantia non subeunt rationem pro-
ferre possit, quod vnum numero cum sit recipere
in se contraria possit, negotiumve idem numero
bonum, malumque dicatur, & homo quidam
vnus, & vitiosus atque studiosus.

Secunda proprietas ab Aristotele tributa sub- 25
stantia prædicamentali est quam his verbis as-
signat, substantia enim ipsa sui mutatione con-
trariorum

trariorum sunt susceptrices, si sit enim ex calido quidpiam frigidum mutatur sane, alteratur enim, ut patet, & similiter, si sit studiosum è vitio, quare saltem hoc quidem modo substantiæ proprium erit ipsam sui mutationem susceptricem, &c.

26 Tertia proprietas predicamenti substantiæ his Verbis assignatur ab Aristotele in medio capituli, omnia enim, inquit, quæ ab ijs prædicata sumuntur, aut de individuis, aut de speciebus prædicantur à prima, namque substantia prædicatio nulla fit, secundarum vero substantiarum, species quidem de individuis prædicantur, genus autem, & de specie prædicatur, & de individuo, iam vero, & rationem primæ substantiæ, specierum, generumque suscipiunt, & species generis, quæcunque enim de prædicato dicuntur, ubi aperte ait omnia quæ in prædicamento esse, aut genera, aut species dici, etsi individua subiecta tamen generibus, & speciebus.

27 Ex his tribus proprietatibus sic argumentor. Aristoteles ait illud esse in prædicamento cui conveniunt tales proprietates, & è contra illud non collocari cui tales proprietates minime conveniunt: sed Deo secundum Aristotelem nulla ex ijs proprietatibus aut convenit aut convenire potest; ergo Deus in sententia Aristotelis non ponitur in prædicamento: maior, & consequentia sunt clara, minor sic probatur, & de prima proprietate sic demonstratur, quia contraria illa sunt vera, & realia accidentia: sed Deus ut docet Aristoteles 12. metaphysicæ, text. 41. nullis substantiarum accidentibus, nec ea potest in se recipere; ergo Deo non convenit prima illa proprietas requisita ad existendum in prædicamento. De secunda proprietate sic patet, quia ut patet ex Aristotele 9. metaphysicæ, text. 17. & 12. metaphysicæ text. 8. & 3. Physicorum text. 32. in æterno Deo non datur mutatio, quod demonstrat Aristoteles 8. Physicorum, & 12. metaphysicæ, ratione illa, quæ ibi à Philosophis adducitur, omne quod movetur ab alio movetur; supremum cælum movetur: ergo ab alio; vel ergo ille motor movetur etiam, & sic indigebit alio motore de quo iterum eadem redibit quæstio, cum ergo non possit in infinitum procedi, sistendum erit in primo motore omnino immobili, quem vocamus Deum, quam argumentationem, ut demonstratio fiat non de motu physico, sed metaphysico debemus intelligere; ergo Deo non convenit secunda proprietas mutabilitatis ex Aristotele. Quod autem tertia proprietas non conveniat Deo patet ex Aristotele, qui 12. met. & 4. met. & 9. text. 17. & 3. Physic. text. 32. negat Deo ullomodo convenire potentiam tam physicam ut est materia, quam metaphysicam ut est genus: sed quod est in prædicamento, aut est ipsum genus, aut compositum ex genere ut species, aut individuum si in prædicamento collocatur, quia generi, & speciei subijcitur; ergo Deo non convenit tertia proprietas; ergo Deo nulla ex illis proprietatibus ex Aristotele convenit, assignatis his quæ in prædicamento collocantur, ex quo evidenter sequitur in sententia Aristotelis nullo modo Deum in prædicamento collocari.

SECTIO III.

Rationibus confirmatur nostra sententia.

Prima, quia Deus solum constituitur prædicatis transcendentibus, ita ut omnia prædicata superiora, quæ reperiuntur in illo, imbutantur in ultimis differentiis Dei: sed huiusmodi constitutum nullo modo potest collocari in prædicamento; ergo Deus in illo non collocatur.

29 Maior est certa, quia omnia prædicata superiora Dei sunt ens, substantia, spirituale, vivens, intellectuale, completum: sed omnia hæc transcendent ultimas differentias Dei; ergo omnia prædicata superiora constitutiva Dei sunt transcendentia, ac proinde Deus solum constituitur prædicatis transcendentibus, &c. Maior est evidens, minor sic probatur, & de ente, substantia, & cæteris prout abstrahunt à completo, & incompleto sic probatur, nam differentia Dei ultima per quam distinguitur ab omni creatura est esse increatum; ergo necessario est ens, quia esse, & ens sunt synonyma: sed esse increatum non est accidens, cum sit constitutum infinitum, & perfectissimæ substantiæ: ergo est substantia, quia talis differentia constituit Deum in esse omnino independentis ab alio, vel tanquam à causa, vel tanquam à subiecto: ergo ex vi talis independentiæ constituitur in esse entis per se infinite perfecti: sed ens per se infinite perfectum est substantia infinite perfecta: ergo talis differentia constituit Deum simplicissime in esse substantiæ: ergo ipsa differentia, quæ constituit Deum in tali esse est substantia perfectissima, quia quatenus talis differentia est ens increatum: sed ens increatum est ens per se omnino independentis, ac proinde substantia eminentissima: ergo.

30 Tunc sic, hæc differentia quatenus substantia perfectissima, est omnino immaterialis, nullamque corporis rationem concernens, ac proinde omnino purissima, & ab omni materiæ facis concrectione segregata, nullasque habens partes: ergo est spiritualis, & vivens intellectualiter, quia omnis substantia spiritualis est in gradu intellectuivo, ut videre est in Angelis, & anima rationali: sed quidquid est in gradu intellectuivo est vivens intellectuale: ergo differentia ultima Dei, quæ est esse increatum est substantia spiritualis vivens intellectualiter; ergo omnia prædicata superiora Dei prædicantur directe de ultima differentia Dei, scilicet de esse increato; ergo omnia illa prædicata transcendent ultimam differentiam Dei.

31 Quod autem ultimum prædicatum, scilicet completum transcendat ultimam differentiam Dei, sic demonstratur. Quia illa differentia quidquid sit, & quomodocumque sumatur, est ens increatum: unde ens omnino à se: sed huiusmodi est omnino illimitatum in suo esse, secundum omnem perfectionem: ergo infinite perfectum, ac proinde continens omnem perfectionem simpliciter simplicem in essendo: sed esse completum est perfectio simpliciter simplex, ac proinde formaliter attribuitur Deo; ergo inter infinitas perfectiones quas continet esse increatum differentia videlicet Dei habet hoc quod est esse completum; ergo ens, substantia, vivens, intellectuale, & completum.